

Briselē, 2026. gada 28. septembrī
(OR. en)

13704/26

POLCOM 349

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsēkretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2026. gada 28. septembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsēkretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2026) 506 final
Temats:	KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI par ES tirdzniecības un ekonomiskās drošības politikas īstenošanu un izpildi

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2026) 506 final.

Pielikumā: COM(2026) 506 final

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 28.9.2026.
COM(2026) 506 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

par ES tirdzniecības un ekonomiskās drošības politikas īstenošanu un izpildi

SATURS

I.	IEVADS.....	2
II.	ES PREFERENCIĀLĀS TIRDZNIECĪBAS NOLĪGUMU MAKSIMĀLI LIETDERĪGA IZMANTOŠANA.....	4
II.1.	ES TIRDZNIECĪBAS APJOMS AR PREFERENCIĀLAJĀM PARTNERVALSTĪM 2025. GADĀ	4
II.2.	ES TIRDZNIECĪBAS NOLĪGUMU VEICINĀŠANA	10
II.3.	UZMANĪBAS CENTRĀ – TIRDZNIECĪBA UN ILGTSPĒJĪGA ATTĪSTĪBA.....	11
III.	ATBALSTS MVU ATRAST SAVU VIETU GLOBĀLAJĀ TIRDZNIECĪBĀ	14
IV.	ŠĶĒRŠĻU NOVĒRŠANA UN RISINĀJUMU RAŠANA	14
IV.1.	JAUNĀKĀ INFORMĀCIJA PAR TIRGUS PIEKĻUVES ŠĶĒRŠĻIEM	15
IV.2.	JAUNĀKĀ INFORMĀCIJA PAR VIENOTO KONTAKTPUNKTU SŪDZĪBU IESNIEGŠANAI.....	19
V.	DIVPUSĒJA UN DAUDZPUSĒJA STRĪDU IZŠĶIRŠANA.....	20

I. Ievads

Šis ir sestais konsolidētais **gada ziņojums**¹ par **ES tirdzniecības un ekonomiskās drošības politikas īstenošanu un izpildi**. Tajā sniegta jaunākā informācija par tirdzniecības plūsmu dinamiku starp ES un tās preferenciālajām partnervalstīm preču un pakalpojumu jomā un sniegts pārskats par ES galvenajām darbībām un sasniegumiem, ko 2025. gadā vadīja Eiropas Komisijas galvenais tirdzniecības nolīgumu izpildes uzraugs².

Šajā ziņojumā galvenā uzmanība ir pievērsta ES preferenciālās tirdzniecības nolīgumos un PTO ietvertu starptautisko saistību īstenošanai un izpildei. Komisija sagatavo atsevišķus ziņojumus par jomām, kas saistītas ar tirdzniecību un ekonomisko drošību, it īpaši par ārvalstu tiešo ieguldījumu izvērtēšanu un eksporta kontroli / divējāda lietojuma aspektiem. Citas ar tirdzniecību saistītas jomas, uz kurām attiecas īpaši Komisijas ziņojumi, ir ES vispārējo preferenču shēma (VPS), intelektuālā īpašuma tiesības un Starptautiskā iepirkuma akts.

PTO un divpusējos tirdzniecības nolīgumos paredzēto **starptautiskās tirdzniecības saistību īstenošana un izpilde** joprojām sniedz konkrētus ieguvumus, atvieglojot piekļuvi eksporta tirgiem, stiprinot Eiropas ekonomikas noturību, paātrinot diversifikāciju un samazinot atkarību.

Pirmkārt, Eiropas uzņēmumi ir varējuši izmantot iespējas, ko radījis ES lielais 44 preferenciālās tirdzniecības nolīgumu tīkls. Kā liecina turpmāk minētie piemēri, to efektīva īstenošana un izpilde joprojām rada **spēcīgu eksporta pieaugumu**.

- 2025. gada jūnijā publicētais **ES un Kanādas** Visaptverošā ekonomikas un tirdzniecības nolīguma (*CETA*) **ex post izvērtējums**³ liecina, ka prognozējama un uz sadarbību balstīta tirdzniecība darbojas. Kopš *CETA* provizoriskās piemērošanas sākuma 2017. gadā tas ir veicinājis tirdzniecības eksportu un dažādojis piegādes ķēdes visās ES dalībvalstīs, un arī palielinājis ES iekšzemes kopproduktu par 3,2 miljardiem EUR gadā. Tiešie ieguvumi ietver ES un Kanādas divpusējās preču un pakalpojumu tirdzniecības pieaugumu par 71 % (no 72,2 miljardiem EUR 2016. gadā līdz 123 miljardiem EUR 2023. gadā), ES preču eksporta pieaugumu par 64 % un ES pakalpojumu eksporta uz Kanādu pieaugumu par 81 %.
- **ES un Čīles pagaidu nolīgums par tirdzniecību** (*ITA*), kas ir spēkā tikai kopš 2025. gada februāra, tā īstenošanas pirmajos 11 mēnešos uzrādīja stabilu izaugsmi

¹ Komisijas tīmekļa vietnē par [ES tirdzniecības nolīgumu īstenošanu un izpildi](#) ir iekļauta šo ziņojumu papildinoša informācija par: i) ES tirdzniecības ar preferenciālajām partnervalstīm dinamiku 2025. gadā; ii) to, kā tika izmantotas tarifa preferences ES eksportam uz preferenciālas tirdzniecības partnervalstīm un importam no tām, gan attiecībā uz visu ES, gan daļējumā pa dalībvalstīm, un iii) datiem par tarifu likmju kvotu izmantošanu saskaņā ar dažiem tirdzniecības nolīgumiem.

² Informācija par atsevišķiem ES tirdzniecības nolīgumiem ir pieejama Komisijas [ES tirdzniecības nolīgumu](#) tīmekļa vietnē, kurā ir saites uz atsevišķu valstu lapām, faktu lapas, rokasgrāmatas un veiksmes stāsti, un arī saite uz ziņojumiem pēc apvienoto komiteju sanāksmēm un dialogiem.

³ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_en.

kopumā 20,8 miljardu EUR apmērā. ES iekārtu un ierīču piegādes pieauga par 9,1 %, bet ķīmisko produktu eksports – par 8,5 %.

- ES preču eksports uz **Japānu** laikposmā no 2018. gada (gads pirms ES un Japānas ekonomisko partnerattiecību nolīguma stāšanās spēkā) līdz 2025. gadam pieauga par 14 %. ES pakalpojumu eksports palielinājās par 57 %.

Otrkārt, ES tirdzniecības nolīgumi un partnerības turpināja atbalstīt **piegādes ķēžu noturību**, palīdzot ES nodrošināt kritiski svarīgus izejresursus, piemēram, enerģiju un izejvielas, un **samazināt tās pārmērīgo atkarību no atsevišķiem piegādes avotiem**.

Kā liecina turpmāk minētie piemēri, ES tirdzniecības nolīgumiem joprojām ir būtiska nozīme **stabila ES ekonomikai nepieciešamo izejvielu un energoproduktu importa avota** atbalstīšanā.

- Izejvielu un energoproduktu imports no **Kanādas** kopš 2022. gada ir strauji palielinājies, un šī tendence turpinājās 2025. gadā, vairāk nekā ceturtajai daļai ES minerālproduktu importa nākot no Kanādas. Imports no **Kanādas** laikposmā no 2024. līdz 2025. gadam palielinājās par 14 % (vērtības izteiksmē), turpinot kopš 2022. gada novēroto tendenci, un sasniedza 6,1 miljardu EUR.
- Kopš **ES un Čīles ITA** stāšanās spēkā 2025. gada februārī minerālproduktu imports ES ir palielinājies par 33 %.
- Preferenciālās partnervalstis piegādā ceturto daļu no ES kritiski svarīgo izejvielu (KSI) importa. Lai gan kopējais ES kritiski svarīgo izejvielu imports⁴ vērtības izteiksmē 2025. gadā salīdzinājumā ar 2024. gadu saglabājās salīdzinoši stabils, nedaudz palielinoties par 0,32 %, imports no dažiem resursus ražojošiem tirdzniecības partneriem, piemēram, **Kanādas** un **Kongo Demokrātiskās Republikas**, ievērojami palielinājās. Tādējādi ES kritiski svarīgo izejvielu imports no **Kanādas** vērtības izteiksmē palielinājās par 62 % līdz 3,3 miljardiem EUR. Tajā pašā pārskata periodā ES kritiski svarīgo izejvielu imports no **Kongo Demokrātiskās Republikas** vērtības izteiksmē palielinājās par 79 % līdz 2,9 miljardiem EUR.

KSI importu veicina arī nepreferenciālas tirdzniecības partnerības, piemēram, ekonomisko partnerattiecību nolīgums un stratēģiskā partnerība starp ES un Kazahstānu. Piemēram, ES izejvielu imports no **Kazahstānas**⁵ vērtības izteiksmē 2025. gadā palielinājās par 32 % salīdzinājumā ar 2024. gadu, sasniedzot 1,18 miljardus EUR.

⁴ Dati par kritiski svarīgām un stratēģiskām izejvielām, kā definēts Kritiski svarīgo izejvielu aktā (CRMA).

⁵ Padziļināts partnerības un sadarbības nolīgums starp ES un Kazahstānu tiek piemērots kopš 2016. gada un ir spēkā kopš 2020. gada. Puses 2022. gadā noslēdza stratēģisku partnerību izejvielu jomā: [ES tirdzniecības attiecības ar Kazahstānu](#).

ES lielais tirdzniecības nolīgumu tīkls ir nostiprinājis arī tās **ģeopolitisko klātbūtni** starptautiskajā vidē, kurā situācija strauji pasliktinās.

- Piemēram, ES preču eksporta uz Krieviju samazinājumu par 54,5 miljardiem EUR 2025. gadā (salīdzinājumā ar 2019.–2021. gada vidējo rādītāju) vairāk nekā kompensēja **ES eksporta pieaugums uz ES brīvās tirdzniecības nolīguma (BTN) partneriem** tajā gadā par vairāk nekā 250 miljardiem EUR.
- **Transportlīdzekļu un to detaļu** eksporta uz Krieviju samazinājumu par 8 miljardiem EUR 2025. gadā (salīdzinājumā ar 2019.–2021. gada vidējo rādītāju) kompensēja lielāks ES eksports tikai uz Apvienoto Karalisti 9,7 miljardu EUR vērtībā. Un **elektroiekārtu** eksporta uz Krieviju samazinājumu par 7 miljardiem EUR kompensēja lielāks eksports (9 miljardi EUR) uz virkni tirdzniecības partnervalstu, tostarp Šveici, Apvienoto Karalisti, Meksiku un Norvēģiju.

Papildus piekļuvei tirgum ES tirdzniecības nolīgumiem 2025. gadā joprojām bija būtiska nozīme **tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības stiprināšanā**.

- **Japāna, Čīle un Angola** cita starpā veica pasākumus, lai ratificētu Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) pamatkonvencijas.
- Komisija pabeidza sākotnējo novērtējumu par divām ārējām sūdzībām attiecībā uz **Vjetnamu** par darba un ar to saistītiem cilvēktiesību jautājumiem. Tā arī saņēma jaunu sūdzību par iespējamām tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības (TIA) saistību pārkāpumiem no **Ekvadoras** puses un pirmo sūdzību par VPS attiecībā uz **Pakistānu**.

II. ES preferenciālās tirdzniecības nolīgumu maksimāli lietderīga izmantošana

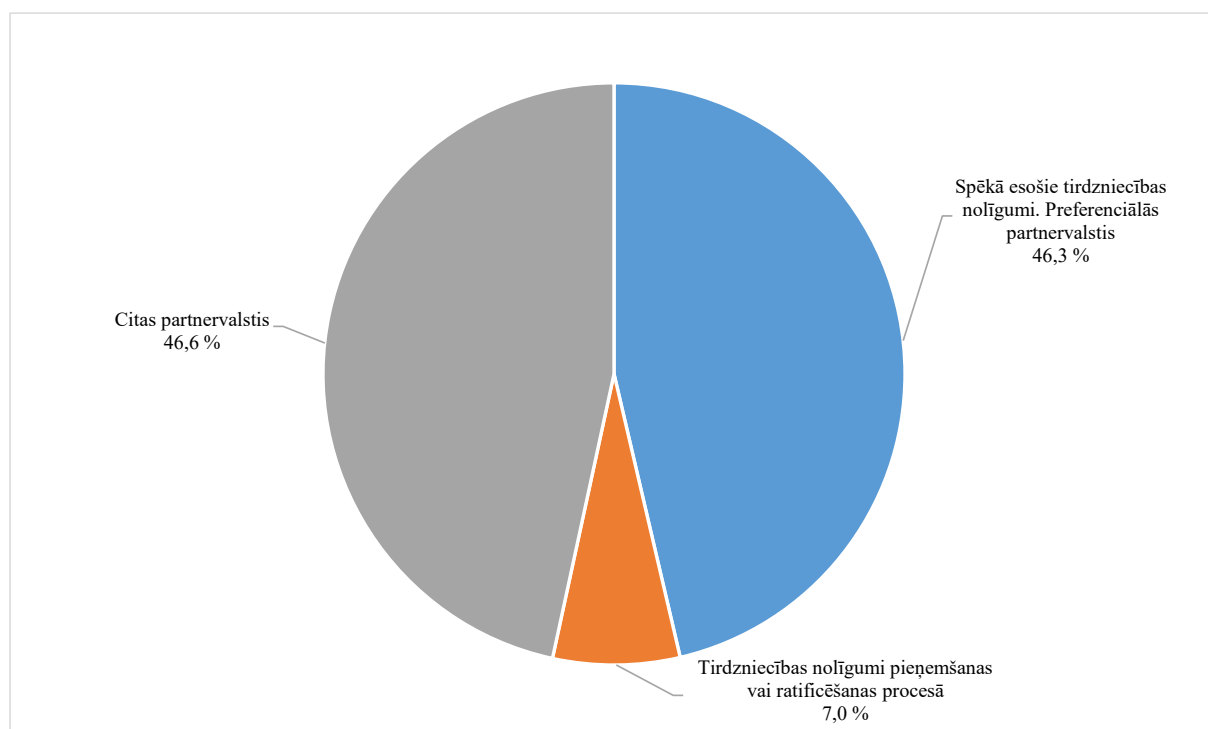
II.1. ES tirdzniecības apjoms ar preferenciālajām partnervalstīm 2025. gadā

2025. gada beigās ES bija noslēgti 44 preferenciālas tirdzniecības nolīgumi ar 76 preferenciālas tirdzniecības partnervalstīm, kas atbilst 46,3 % no ES ārējās tirdzniecības kopapjoma. Kopējais ES tirdzniecības ar preferenciālajām partnervalstīm apjoms sasniedza 2390 miljardus EUR, no kuriem 1340 miljardi EUR bija eksports un 1050 miljardi EUR – imports. ES tirdzniecības bilance ar preferenciālajām partnervalstīm palielinājās no 276 miljardiem EUR 2024. gadā līdz 289 miljardiem EUR 2025. gadā.

2025. gadā un 2026. gada pirmajā ceturksnī pēc intensīvām sarunām ar šiem partneriem tika noslēgti arī tirdzniecības nolīgumi ar *Mercosur* valstīm⁶, Meksiku, Indonēziju, Indiju un Austrāliju. Kopā tās palielinās ES preferenciālās tirdzniecības īpatsvaru līdz 53,3 %, kā parādīts 1. attēlā.

⁶ Tirdzniecības nolīgums starp ES un *Mercosur* valstīm tiek provizoriski piemērots kopš 2026. gada 1. maija.

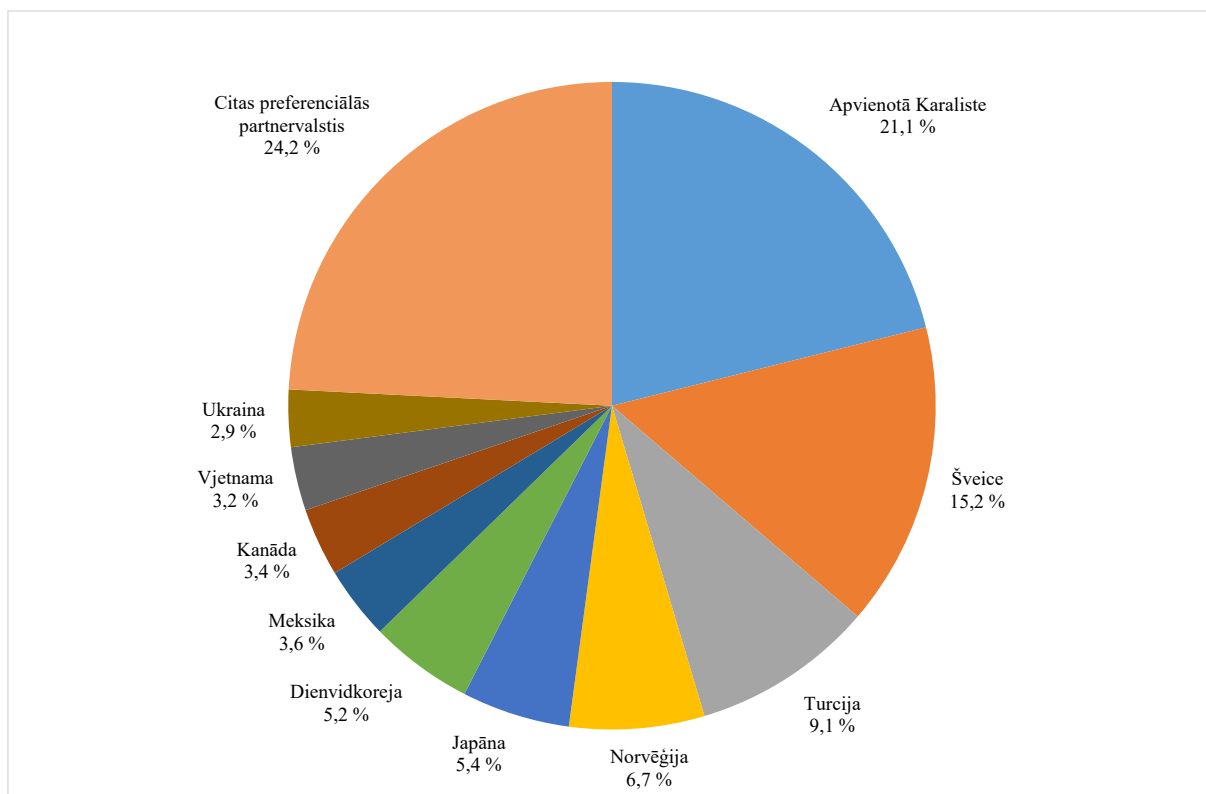
1. attēls. ES ārējā tirdzniecība (2025. gads)

Avots: Tirdzniecības ĢD aprēķini, pamatojoties uz *Eurostat* komentāru

Kā parādīts 2. attēlā, ES nozīmīgākā preferenciālās tirdzniecības partnervalsts joprojām bija Apvienotā Karaliste (21,1 % no ES tirdzniecības kopapjoma ar preferenciālajām partnervalstīm), nākamās bija Šveice (15,2 %), Turcija (9,1 %), Norvēģija (6,7 %) un Japāna (5,4 %). Tirdzniecība ar šīm piecām partnervalstīm 2025. gadā kopā veidoja gandrīz 60 % no ES preferenciālās tirdzniecības kopapjoma.

2. attēls. ES tirdzniecības apjoms pēc preferenciālās partnervalsts (2025. gads)

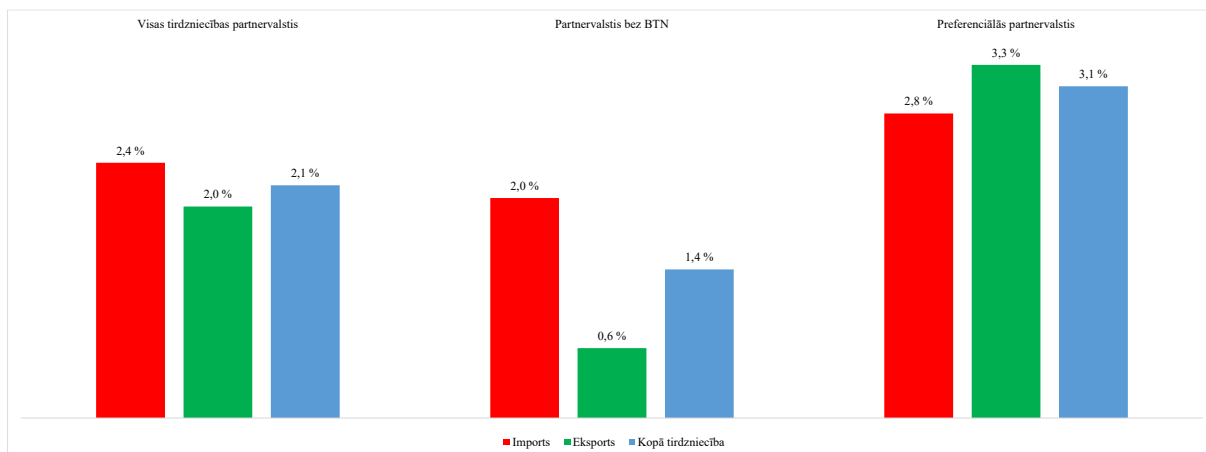

Avots: Tirdzniecības ĢD aprēķini, pamatojoties uz *Eurostat Comext*

Kā parādīts 3. attēlā, ES ikgadējā preču tirdzniecība ar preferenciālajām partnervalstīm turpināja palielināties straujāk nekā tirdzniecība ar visiem partneriem kopā un ar to partnervalstu apakšgrupu, kas nav BTN partnervalstis.

ES tirdzniecība ar preferenciālajām partnervalstīm laikposmā no 2024. līdz 2025. gadam palielinājās par 3,1 %, kas ir vairāk nekā tirdzniecība ar visām partnervalstīm un partnervalstīm, kas nav BTN partnervalstis, un kas palielinājās attiecīgi par 2,1 % un 1,4 %. Preču eksports uz preferenciālajām partnervalstīm palielinājās par 3,3 %, savukārt eksports uz visām partnervalstīm kopā un uz to partnervalstu apakšgrupu, kas nav BTN partnervalstis, palielinājās mērenāk (attiecīgi par 2,0 % un 0,6 %).

3. attēls. ES preču tirdzniecības apjoma gada pieaugums atbilstīgi partnervalstu veidam (2024.–2025. gads)

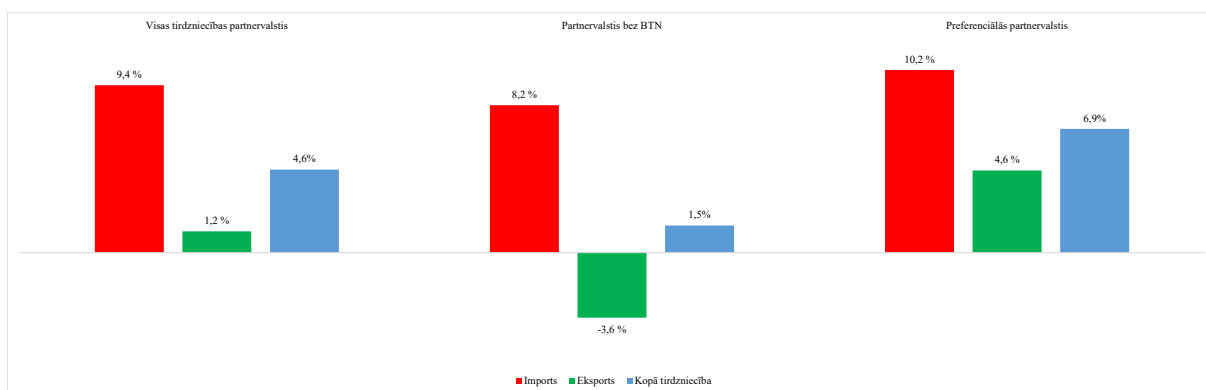

Avots: Tirdzniecības ĢD aprēķini, pamatojoties uz *Eurostat Comext*

2025. gadā ES tirdzniecības nolīgumi arī turpināja veicināt **ES lauksaimniecības pārtikas tirdzniecību ar preferenciālajām partnervalstīm**, kas uzrādīja spēcīgāku izaugsmi (6,9 %) nekā tirdzniecība ar partnervalstīm, kas nav BTN partnervalstis (1,5 %), un ar visām tirdzniecības partnervalstīm (4,6 %). Lauksaimniecības pārtikas tirdzniecība veidoja 9 % no ES kopējā eksporta un 7,5 % no importa, kā arī 37 % no kopējā ES tirdzniecības bilances pārpalikuma.

Kā redzams 4. attēlā, **ES lauksaimniecības pārtikas eksports uz preferenciālajām partnervalstīm** pieauga par 4,6 %, ES eksports uz visām partnervalstīm kopā palielinājās par 1,2 % un ES eksports uz partnervalstīm, kas nav BTN partnervalstis, samazinājās par 3,6 %.

4. attēls. ES lauksaimniecības pārtikas produktu tirdzniecības apjoma gada pieaugums atbilstīgi partnervalstu veidam (2024.–2025. gads)

Avots: Tirdzniecības ĢD aprēķini, pamatojoties uz *Eurostat Comext*

2025. gadā **Apvienotā Karaliste** apliecināja, ka tā ir galvenais ES lauksaimniecības pārtikas eksporta galamērķis preferenciālo partnervalstu un visu partnervalstu vidū, un eksports pārsniedza 55 miljardus EUR, kas ir par 3 % vairāk nekā 2024. gadā. ES eksporta apjoms uz

otro lielāko galamērķi – **Šveici** – 2025. gadā bija aptuveni 13 miljardi EUR, kas ir pieaugums par 7,5 %. **Japāna** bija trešais lielākais galamērķis preferenciālās tirdzniecības partnervalstu vidū, un ES lauksaimniecības pārtikas eksports uz to sasniedza vairāk nekā 8 miljardus EUR.

ES tirdzniecības nolīgumi, piemēram, **ES un Kanādas CETA**, kopš to piemērošanas ir stingri atbalstījuši lauksaimniecības pārtikas produktu eksporta pieaugumu. Saskaņā ar 2025. gadā pabeigto *ex post* izvērtējumu⁷ dažās lauksaimniecības pārtikas nozarēs ir vērojams spēcīgs eksporta pieaugums.

- Piemēram, ES vīna eksports uz Kanādu laikposmā pēc nolīguma provizoriskās piemērošanas (2018.–2025. gads) pieauga vidēji par 39 % salīdzinājumā ar attiecīgo laikposmu pirms nolīguma (2010.–2017. gads).
- Neapstrādātas augstākā labuma olīveļļas eksports palielinājās par 46 %, un siera eksports gandrīz divkāršojās, palielinoties par 96 %.

ES lauksaimniecības pārtikas produktu imports no preferenciālajām partnervalstīm arī uzrādīja spēcīgāku izaugsmi (10,2 %) salīdzinājumā ar nepreferenciālajām partnervalstīm (8,2 %).

- **Apvienotā Karaliste** 2025. gadā joprojām bija ES lielākais preferenciālā lauksaimniecības pārtikas importa avots, veidojot 8 % (jeb 16,0 miljardus EUR) no kopējā ES lauksaimniecības pārtikas importa, kam sekoja **Ukraina** (11 miljardi EUR).
- **Kotdivuāra** bija trešais lielākais lauksaimniecības pārtikas importa avots ES no preferenciālas tirdzniecības partneriem, un šā importa vērtība 2025. gadā bija 8,9 miljardi EUR. Importa kopējais apjoms no Kotdivuāras laikposmā no 2024. līdz 2025. gadam vērtības ziņā palielinājās par 23 %, savukārt lauksaimniecības pārtikas imports palielinājās par 31 %. Šo izaugsmi veicināja augstākas kakao cenas, bet ES un Kotdivuāras ekonomisko partnerattiecību nolīgums ir palīdzējis valstij dažādot eksportu, pazeminot tarifus apstrādātam kakao⁸.

Līdz 2025. gada beigām saskaņā ar tirdzniecības nolīgumiem **ES ģeogrāfiskās izcelsmes norādes** bija aizsargātas 35 trešās valstīs.

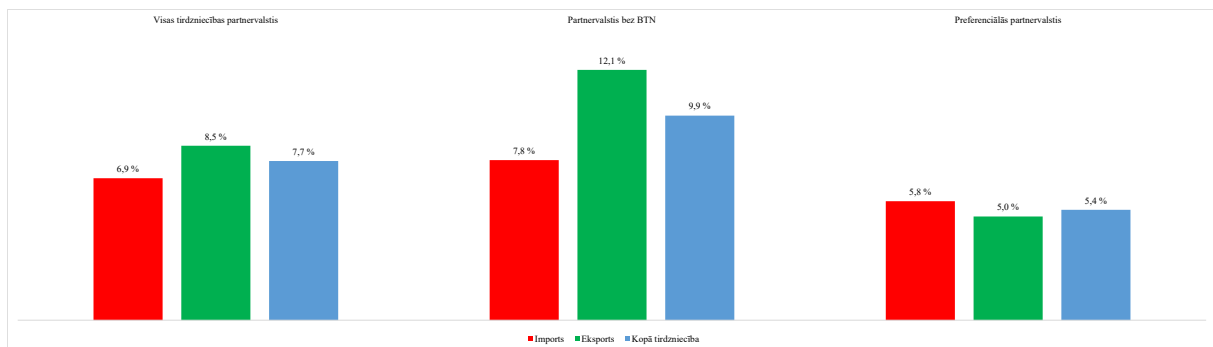
- Piemēram, **ES un Čīles ITA** nodrošina pastiprinātu regulējumu 216 ES ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu (ĢIN) aizsardzībai. Tas papildina spēkā esošo nolīgumu par vīniem un stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem, ar kuru jau ir aizsargātas 1745 ES vīna ĢIN un 257 stipro alkoholisko dzērienu un aromatizēto vīnu ĢIN. Pagaidu tirdzniecības nolīgums nodrošina augstu aizsardzības līmeni attiecīgajām aizsargātajām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm un ļauj nākotnē pievienot jaunas ģeogrāfiskās izcelsmes norādes.

⁷ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_en.

⁸ Apstrādāts kakao 2025. gadā veidoja 42 % no kopējās ES kakao importa vērtības no Kotdivuāras.

ES pakalpojumu tirdzniecības apjoms ar preferenciālajām partnervalstīm 2024. gadā sasniedza gandrīz 1,4 triljonus EUR (jaunākie pieejamie dati), kas ir 47 % no kopējā ES pakalpojumu tirdzniecības apjoma, un 2024. gadā tas pieauga par 5,4 % salīdzinājumā ar 2023. gadu. Kā redzams 5. attēlā, tas bija straujāks pieaugums nekā iepriekšējā gadā (5,0 %), bet lēnāks nekā tirdzniecības pieaugums ar visām partnervalstīm un partnervalstīm, kas nav BTN partnervalstis⁹.

5. attēls. ES pakalpojumu tirdzniecības apjoma gada pieaugums atbilstīgi partnervalstu veidam (2023.–2024. gads)

Avots: Tirdzniecības ĢD aprēķini, pamatojoties uz *Eurostat* tabulu “bop_its6_tot”

ES kopējā tirdzniecības bilance pakalpojumu nozarē palielinājās par 21,1 %, 2024. gadā sasniedzot 193,7 miljardus EUR. Tirdzniecības bilances pārpalikums ar preferenciālajām partnervalstīm bija 184,3 miljardi EUR (visiem tirdzniecības partneriem kopā – 9,4 miljardi EUR).

Par **ES tirdzniecības nolīgumu vērtību pakalpojumu tirdzniecībā** liecina arī pakalpojumu nozaru tirgus piekļuves pakāpeniska padziļināšana, ko padara iespējamu vērienīgi tirdzniecības nolīgumi, piemēram, nolīgums ar **Kanādu**.

- Kopš nolīguma provizoriskās piemērošanas 2017. gadā divpusējā pārrobežu pakalpojumu tirdzniecība starp ES un **Kanādu** ir palielinājusies par 97 %, 2024. gadā sasniedzot 50,8 miljardus EUR salīdzinājumā ar 25,6 miljardiem EUR 2016. gadā.
- 2025. gada decembrī stājās spēkā **savstarpējas atzīšanas nolīgums (SAN)** par **arhitektu profesionālo kvalifikāciju atzīšanu**. Tas ļauj ES arhitektiem iegūt Kanādas arhitekta licenci un Kanādas arhitektiem iegūt licenci ES dalībvalstī, ja viņi atbilst noteiktiem kvalifikācijas un uz pieredzi balstītiem kritērijiem. SAN ir daļa no ES un Kanādas *CETA*, kura mērķis ir stiprināt sadarbību un atvieglot profesionālo kvalifikāciju atzīšanu pāri Atlantijas okeānam.

⁹ Galvenās ES tirdzniecības partnervalstis bez BTN, piemēram, ASV (ES lielākā pakalpojumu tirdzniecības partnervalsts) un Ķīna (ES ceturrtā lielākā pakalpojumu tirdzniecības partnervalsts), 2024. gadā piedzīvoja spēcīgu ekonomikas izaugsmi, savukārt Apvienotā Karaliste un Šveice, kas ir ES otrā un trešā lielākā tirdzniecības partnervalsts, kopumā piedzīvoja mērenu izaugsmi, tostarp pakalpojumu tirdzniecības jomā.

2025. gadā Eiropas Savienība saglabāja pozīciju kā pasaulē vadošā digitāli sniedzamu pakalpojumu eksportētāja un importētāja, un 2024. gadā šādu pakalpojumu apmērs sasniedza 1,7 triljonus EUR jeb 58 % no kopējā ES pakalpojumu tirdzniecības apjoma.

- Spēkā esošie tirdzniecības nolīgumi ar **digitālās tirdzniecības sadaļām** ietver nolīgumus ar Japānu, Apvienoto Karalisti, Jaunzēlandi un Čīli.
- 2025. gada maijā ES parakstīja pirmo īpašo digitālās tirdzniecības nolīgumu ar trešo valsti. Atsevišķais **digitālās tirdzniecības nolīgums** (DTN) ar **Singapūru**¹⁰ veicina digitālo tirdzniecību starp abiem reģioniem, atvieglojot pārrobežu datu plūsmas un nodrošinot juridisko noteiktību uzņēmumiem. 2026. gada 10. jūnijā ES parakstīja DTN ar Korejas Republiku¹¹. 2026. gada martā ES sāka sarunas par ES un Kanādas DTN.
- DTN papildina attiecīgos brīvās tirdzniecības nolīgumus ar mūsdienīgiem un saistošiem noteikumiem par digitālo tirdzniecību. Šo noteikumu mērķis ir palielināt pārredzamību un paredzamību uzņēmumiem, veicināt drošu tiešsaistes vidi patērētājiem un novērst digitālās tirdzniecības šķēršļus.

2025. gads bija arī pirmais pilnais gads, kad tika īstenots **ES un Angolas ilgtspējīgu investīciju veicināšanas nolīgums** (*SIFA*), kurā galvenā uzmanība pievērsta paredzamākas un uzņēmējdarbībai labvēlīgākas investīciju vides radīšanai. Lai to panāktu, divpusējā Ieguldījumu veicināšanas komiteja 2025. gada janvārī apsprieda konkrētus pasākumus birokrātijas mazināšanai un pārredzamības palielināšanai, tostarp: i) Angolas digitālās vienloga sistēmas investoru modernizāciju, ii) prasību un nosacījumu saraksta attiecībā uz ārvalstu ieguldījumiem Angolā publicēšanu tiešsaistē un iii) bezmaksas piekļuves Angolas Oficiālā Vēstneša tiešsaistes versijai piešķiršanu. 2026. gada aprīļa sākumā Komisija pabeidza sarunas par *SIFA* ar **Ekvadoru**, kas ir pirmais šāds ES nolīgums ar Latīņamerikas valsti.

2025. gada novembrī ES parakstīja pirmo **tīras tirdzniecības un investīciju partnerību** (TTIP) ar **Dienvīdāfriku**. TTIP atbalstīs divpusējo tirdzniecību un investīcijas tīrās piegādes ķēdēs, radot jaunas tirdzniecības un investīciju iespējas, un stiprinās ES piekļuvi izejvielām. Pirmais starpvaldību dialogs notika 2026. gada 8. un 9. jūlijā, un tā pamatā bija iepriekš notikušais dialogs starp uzņēmumiem un valdībām¹², kurā tika apkopoti uzņēmumu viedokļi un prioritātes TTIP īstenošanai.

II.2. ES tirdzniecības nolīgumu veicināšana

2025. gadā Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un uzņēmumiem turpināja pastiprināt centienus **veicināt jaunus nolīgumus**.

¹⁰ [ES un Singapūras digitālās tirdzniecības nolīgums](#) | EUR-Lex.

¹¹ Nolīguma teksts: [Circabc](#).

¹² [Paziņojums presei, Dienvīdāfrikas un Eiropas Savienības tīras tirdzniecības un investīciju partnerībai sākas īstenošanas posms ar pirmo dialogu starp uzņēmumiem un valdību](#) | EĀDD.

- Komisija turpināja modernizēt savu galveno platformu “**Access2Markets**”¹³, kas kopš tās darbības sākuma 2020. gadā ir piesaistījusi vairāk nekā 13 miljonus apmeklētāju, tostarp gandrīz 3 miljonus 2025. gadā vien. Tika sākota aptauja, lai apkopotu lietotāju atsauksmes, un Komisija sāka darbu, lai pievienotu jaunas funkcijas, piemēram, jaunu dizainu un video pamācības. Līdz šim Komisija ir apmācījusi izmantot platformu 16 000 ieinteresēto personu, galvenokārt tīmekļsemināros, kas notiek vairākās valodās.
- 2025. gadā Komisijas augstākā līmeņa darbinieki piedalījās **tirgus piekļuves dienās**, kas tika organizētas astoņās dalībvalstīs. Šie pasākumi deva iespēju vairāk nekā 5000 uzņēmumiem (no kuriem daudzi ir MVU) vairākās nozarēs tieši sadarboties ar galveno tirdzniecības nolīgumu izpildes uzraugu un citiem Komisijas augstākā līmeņa pārstāvjiem.
- Informatīvos pasākumus Briselē un ES galvaspilsētās papildināja konsolidēti informatīvie centieni, ko veica **ES delegācijas** partnervalstīs nolūkā veicināt jaunus tirdzniecības nolīgumus ar ieinteresētajām personām uz vietas. Šīs darbības bija vērstas uz ES uzņēmumiem un ES produktu un pakalpojumu importētājiem, kuriem ir vajadzīgi specializēti norādījumi.
 - Piemēram, pirmajā **ES un Jaunzēlandes Uzņēmējdarbības samitā**, kas notika 2025. gada 24. oktobrī Oklendā, pulcējās 500 uzņēmēju un politisko pārstāvju no abām pusēm, lai palīdzētu izmantot BTN radītās jaunās iespējas. ES delegācija Vēlintonā popularizēja BTN lauksaimniecības izstādēs Hamiltonā (jūnijā) un Kraistčērčā (novembrī).
 - Lai popularizētu **ES un Čīles ITA**, ES delegācija Santjago izvērta kampaņu “Europa está a la vueltaITA” (Eiropa ir tepat aiz stūra) un “Europa está cerquitaITA” (Eiropa atrodas tuvu), tostarp plašu atspoguļojumu sociālajos medijos un Čīles radio tīklā. Tās mērķis bija tuvināt *ITA* sabiedrībai, parādot, kā tas sniedz reālu iespēju Čīlei, tās patērētājiem un uzņēmumiem.

II.3. Uzmanības centrā – tirdzniecība un ilgtspējīga attīstība

ES tirdzniecības nolīgumiem joprojām ir **būtiska nozīme tirdzniecības un ilgtspējas stiprināšanā**. Noteikumi, kas veicina starptautiskos darba un vides standartus, ir daļa no 15 nolīgumiem, kas noslēgti kopš 2012. gada (sākot ar tirdzniecības nolīgumu starp ES un Dienvidkorejas Republiku), un pārskata periodā tie tika piemēroti.

2025. gadā turpinājās darbs, lai nodrošinātu šo saistību efektīvu īstenošanu, un tika panākts progress ar vairākām partnervalstīm.

- **Japāna, Čīle un Angola** veica pasākumus, lai ratificētu SDO pamatkonvencijas par darba drošību un veselības aizsardzību darbā.

¹³ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/lv/home>.

- **Japāna** pēc SDO Ekspertu komitejas konvenciju piemērošanas jautājumos piezīmju saņemšanas sāka pāriet no tehniskās starpnacionālās apmācības programmas uz programmu “Nodarbinātība prasmju attīstībai”, ņemot vērā SDO Ekspertu komitejas konvenciju piemērošanas jautājumos piezīmes. Turklāt Japāna arī sāka virzīties uz obligātu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu (*GX ETS*) zaļās pārkārtošanās nolūkā.
- **Moldova** 2025. gadā ir panākusi labu progresu sava nacionālā enerģētikas un klimata plāna pieņemšanā. Tā publicēja savu nacionāli noteikto devumu saskaņā ar Parīzes nolīgumu un nostiprināja siltumnīcefekta gāzu emisiju monitoringa, ziņošanas un verifikācijas sistēmu.

Apvienotās tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības komitejas un padomes regulāri tiekas sanāsmēs, kurās puses apspriež tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības jautājumus. Arī 2025. gadā divpusējā sadarbība ar partnervalstīm deva konkrētus rezultātus.

- **ES un Jaunzēlandes** Tirdzniecības komiteja pieņēma TIA nodaļas grozījumu, kas atspoguļo darba aizsardzības statusa paaugstināšanu līdz “pamatprincipiem un tiesībām darbā” saskaņā ar SDO pieņemtajiem lēmumiem.
- Pēc tam, kad **ES un Singapūras** TIA padome bija apstiprinājusi savstarpēju apņemšanos turpināt un neatlaidīgi censties ratificēt un efektīvi īstenot SDO pamatkonvencijas, Singapūras parlaments 2025. gada novembrī pieņēma otro Darba vietu taisnīguma likumprojektu, kas ir svarīgs solis virzībā uz SDO pamatkonvencijas par diskrimināciju nodarbinātībā un profesijā (C111) ratifikāciju. Likumprojektā ir noteikts jauns regulējums darba ņēmējiem, kas ļauj saņemt tiesisko aizsardzību saistībā ar diskrimināciju darbavietā, un ieviesti aizsardzības pasākumi pret nenozīmīgām prasībām¹⁴.
- Pēc **ES un Čīles ITA** stāšanās spēkā 2025. gada 1. februārī ES un Čīle sāka pārskatīt TIA noteikumus. Šī pārskatīšana ir paredzēta ITA pievienotajā kopīgajā paziņojumā par TIA pārskatīšanu, un tās mērķis ir uzlabot izpildes mehānismu un iekļaut Parīzes nolīgumu kā “būtisku elementu”.

Komisija 2025. gadā turpināja ciešu sadarbību ar pilsonisko sabiedrību, tostarp izmantojot **vietējās konsultantu grupas (VKG)**, kas apvieno uzņēmumus, arodbiedrības un citas ieinteresētās personas. VKG ir izveidotas saskaņā ar 16 ES tirdzniecības nolīgumiem¹⁵ nolūkā sadarboties ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem partnervalstīs un konsultēt Komisiju par īstenošanas jautājumiem.

¹⁴ Pirmais likumprojekts tika pieņemts 2025. gada 8. janvārī. Paredzams, ka tiesību akti par taisnīgumu darbavietā stāsies spēkā līdz 2027. gada beigām, lai darba devējiem dotu pietiekami daudz laika to efektīvai īstenošanai.

¹⁵ Stāvoklis 2026. gada 1. jūlijā: 16 vietējās konsultantu grupas (tostarp *Cariforum* konsultatīvā komiteja).

- 2025. gadā ES un **Centrālamerikas VKG** pirmo reizi panāca vienprātību nākt klajā ar kopīgu paziņojumu, lai ierosinātu īpašu tehnisko sadarbību darba un vides jautājumos. ES un visas četras **Andu reģiona** vietējās konsultantu grupas nāca klajā ar pirmo vienprātīgo kopīgo deklarāciju, kas ir vēl viens solis starpreģionālajā pilsoniskās sabiedrības sadarbībā.
- ES VKG **Japānai** ierosināja padziļināt viedokļu apmaiņu par zaļajiem kuģošanas koridoriem, galveno uzmanību pievēršot tam, lai nodrošinātu, ka zaļā un taisnīgā pārkārtošanās iet roku rokā. **Japānas VKG** izmantoja kopīgo dialogu ar pilsonisko sabiedrību, lai īstenotu ES regulatīvo pieeju zaļās pārkārtošanās jomā, ierosinot, ka arī Japānai būtu jāpastiprina savi mērķi.

2025. gadā Komisija arī turpināja izmeklēt **sūdzības par iespējamiem TIA pārkāpumiem** un panākt progresu attiecībā uz tām.

- Komisija 2025. gadā **pabeidza sākotnējo novērtējumu** par divām sūdzībām attiecībā uz **Vjetnamu**. Analīze parādīja, ka joprojām pastāv bažas par nodarbinātības jautājumiem, jo īpaši attiecībā uz SDO 87. konvencijas ratifikāciju. Vjetnama nepierādīja, ka tās grozītā Likuma par arodbiedrībām pieņemšanu un izmaiņas Vjetnamas konstitūcijā varētu interpretēt kā pasākumus, kas veikti, lai izpildītu valsts pienākumu “pastāvīgi un neatlaidīgi censties ratificēt šo SDO konvenciju”. Komisija pieprasīja papildu detalizētu informāciju un skaidrojumus un turpina apspriest šo jautājumu visos līmeņos ar saviem Vjetnamas partneriem.
- Komisija saņēma vienu **jaunu sūdzību** par **Ekvadoru**, kurā apgalvots, ka valsts nav izpildījusi saistības saskaņā ar tirdzniecības nolīgumu ar ES, piemēram, attiecībā uz nozaru arodbiedrību atzīšanu un biedrošanās brīvību. Lieta attiecas gan uz darba, gan vides jautājumiem un pašlaik tiek izskatīta.
- Komisija 2025. gadā saņēma pirmo sūdzību par **vispārējo preferenču sistēmu** (attiecībā uz **Pakistānu**), un pašlaik tā tiek izskatīta.

Visbeidzot, lai turpinātu ievērot TIA saistības un panāktu reālas pārmaiņas uz vietas partnervalstīs, ES 2025. gadā turpināja piedāvāt **tehnisko palīdzību** saviem tirdzniecības partneriem.

- ES turpināja sadarbību ar SDO, lai īstenotu programmu “**Tirdzniecība pienācīgas kvalitātes nodarbinātībai**”¹⁶. Programma palīdz veicināt sociālo dialogu un atbalsta starptautisko darba standartu labāku piemērošanu prioritārajās partnervalstīs, it īpaši Āfrikā un Āzijā.

¹⁶ [Tirdzniecība pienācīgas kvalitātes nodarbinātībai](#).

- ES 2025. gadā sadarbojās ar Pārtikas un lauksaimniecības organizāciju (*FAO*) un privāto sektoru, lai sāktu programmu “**Ilgspējīgas pārtikas ražošanas veicināšana Kenijā**”. Šis 10 miljonus eiro vērtais ES finansētais projekts ir vērsts uz 40 000 sīksaimniecību īpašnieku un atbalsta klimatnoturīgu pārtikas ražošanu piecos Kenijas rietumu apgabalos.

III. Atbalsts MVU atrast savu vietu globālajā tirdzniecībā

2025. gadā Komisija atkal izmantoja dažādus instrumentus, lai palīdzētu ES uzņēmumiem maksimāli izmantot ES tirdzniecības nolīgumus, īpašu uzmanību pievēršot mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) īpašajām vajadzībām¹⁷.

Pirmkārt, tas tiek darīts, izmantojot **īpašas MVU veltītas sadaļas**¹⁸ ES tirdzniecības nolīgumos ar konkrētām saistībām atvieglot mazāku uzņēmumu piekļuvi tirgum. Abu pušu kontaktpunkti regulāri tiekas, lai apspriestu ar MVU saistītus jautājumus visā nolīgumā. Piemēram, pēc **ES un Jaunzēlandes** tirdzniecības nolīguma stāšanās spēkā MVU kontaktpunkti ir tikušies divas reizes, lai nodrošinātu, ka MVU paredzētajās tīmekļa vietnēs un informācijas platformās tiek sniegts konkrēts saturs.

Otrkārt, Komisija 2025. gadā turpināja sekmīgu un labi iedibinātu sadarbību ar **Eiropas Biznesa atbalsta tīklu**¹⁹ (*EEN*). Eiropas Biznesa atbalsta tīkls (*EEN*) atbalsta MVU ar starptautisku ieceru vērienu, to skaitā jaunuzņēmumus un augošus uzņēmumus. Tas tiek darīts ar tā izveidoto kontaktpunktu palīdzību vairāk nekā 20 stratēģiskos tirgos ārpus ES, piemēram, Brazīlijā, Kanādā, Indijā, Japānā, Meksikā, Singapūrā, Apvienotajā Karalistē un Vjetnamā.

IV. Šķēršļu novēršana un risinājumu rašana

2025. gadā globālās tirdzniecības vidi turpināja ietekmēt pašreizējā ģeopolitiskā spriedze, ekonomikas svārstības un pārmaiņas tirdzniecības politikā. Viens no galvenajiem uzdevumiem bija pārvaldīt nestabilas attiecības ar **Kīnu** un **ASV**, kas ir ES lielākie nepreferenciālās tirdzniecības partneri.

ES un ASV 2025. gada 27. jūlija tirdzniecības nolīgumā un ES un ASV 2025. gada 21. augusta kopīgajā paziņojumā²⁰ ir izklāstīta abu pušu politiskā apņemšanās strādāt pie tā, lai atjaunotu stabilitāti un paredzamību ES un ASV tirdzniecības un investīciju attiecībās uzņēmumu un iedzīvotāju labā. ES joprojām ir pārliecināta, ka augsti tarifi kaitē pasaules ekonomikai. Tomēr sarunu rezultāts rada pamatu pastāvīgam dialogam un transatlantisko attiecību attīstībai, tostarp

¹⁷ 2023. gadā preces un pakalpojumus eksportēja gandrīz 682 000 ES MVU (jaunākie pieejamie dati).

¹⁸ 2025. gadā spēkā esošie ES tirdzniecības nolīgumi ar MVU sadaļām: Kanāda, Japāna, Apvienotā Karaliste, Jaunzēlande un Čīle.

¹⁹ <https://een.ec.europa.eu/>.

²⁰ [Kopīgs paziņojums par Amerikas Savienoto Valstu un Eiropas Savienības satvaru nolīgumam par savstarpēju, taisnīgu un līdzsvarotu tirdzniecību – Tirdzniecība un ekonomiskā drošība.](#)

pazeminot tarifus un turpinot sadarbību kopīgu stratēģisko interešu jomās. Piemēram, 2026. gada 24. aprīlī kritiski svarīgo derīgo izrakteņu jomā ES un ASV parakstīja saprašanās memorandu²¹ par stratēģisku partnerību kritiski svarīgo derīgo izrakteņu jomā un vienojās par ES un ASV kritiski svarīgo derīgo izrakteņu rīcības plānu²². ES turpina sadarbīties ar ASV, lai rastu risinājumus, jo īpaši gadījumos, kad ES eksportam piemēro tarifus, kas pārsniedz 15 % tarifu griestus, tostarp attiecībā uz tēraudu un alumīniju, varu un to atvasinājumiem, kā arī kravas automobiļiem un kravas automobiļu sastāvdaļām. Šajā sakarā ASV jau ir svītrojusi konkrētus ražojumus no tērauda un alumīnija atvasināto instrumentu saraksta, samazinājusi tarifu režīmu rūpniecības mašīnbūves izstrādājumiem, kā arī vienkāršojusi tarifu piemērošanu un nodrošinājusi skaidrību par to. Lai gan tas ir solis pareizajā virzienā, ES turpinās sadarbīties ar ASV, lai nodrošinātu, ka 15 % tarifu griesti tiek attiecināti uz visu ES atvasināto instrumentu eksportu un uz to netiek attiecinātas nekādas papildu administratīvās prasības, saskaņā ar ES un ASV kopīgo paziņojumu.

Attiecībās ar **Kīnu** tika panākts progress, lai saglabātu Eiropas tehnoloģiju uzņēmumu spēju efektīvi aizsargāt intelektuālā īpašuma tiesības (standartam būtiskus patentus, piemēram, tos, ko izmanto mobilajos sakaros).

Pasaules valstis un tirdzniecības bloki joprojām cenšas rast līdzsvaru starp vietējo nozaru aizsardzību un brīvas un taisnīgas tirdzniecības sistēmas ieviešanas nodrošināšanu. Tāpēc viena no galvenajām prioritātēm joprojām ir to tirgus piekļuves saistību uzraudzība, kuras ir uzņēmušies ES tirdzniecības partneri.

IV.1. Jaunākā informācija par tirgus piekļuves šķēršļiem

Jauni 2025. gadā reģistrēti šķēršļi²³

Kopumā 2025. gadā Komisijas Tirgus piekļuves datu bāzē **tika reģistrēti 13 jauni šķēršļi**. Importa tarifu pasākumi un nodokļi radīja sešus jaunus šķēršļus: trīs no tiem attiecās uz sanitārajiem un fitosanitārajiem pasākumiem un tehniskajiem šķēršļiem tirdzniecībai, un viens pasākums attiecās uz publiskā iepirkuma ierobežojumiem.

Vislielākais skaits jaunu tirdzniecības šķēršļu reģistrēts ASV un Kanādā (attiecīgi četri un divi). Vidusjūras dienvidu reģionā²⁴ tika reģistrēti trīs jauni tirdzniecības šķēršļi (salīdzinājumā ar astoņiem šķēršļiem 2024. gadā). Tam cieši sekoja Dienvidāzijas un Dienvidaustrumāzijas reģions, Austrālija un Jaunzēlande, kas reģistrēja divus jaunus šķēršļus (salīdzinājumā ar sešiem šķēršļiem 2024. gadā). Tālajos Austrumos, Āfrikā un Klusā okeāna reģionā katrā tika reģistrēts viens šķērslis.

²¹ [Circabc](#).

²² [Circabc](#).

²³ Skatīt sarakstu Tirdzniecības ĢD īstenošanas un izpildes lapā: ES tirdzniecības nolīgumu īstenošana un izpilde – Tirdzniecība un ekonomiskā drošība.

²⁴ Dienvidu kaimiņvalstis, Tuvie Austrumi, Turcija, Krievija un Centrālāzija.

Daļēji vai pilnībā novērsti šķēršļi un pozitīvas norises 2025. gadā²⁵

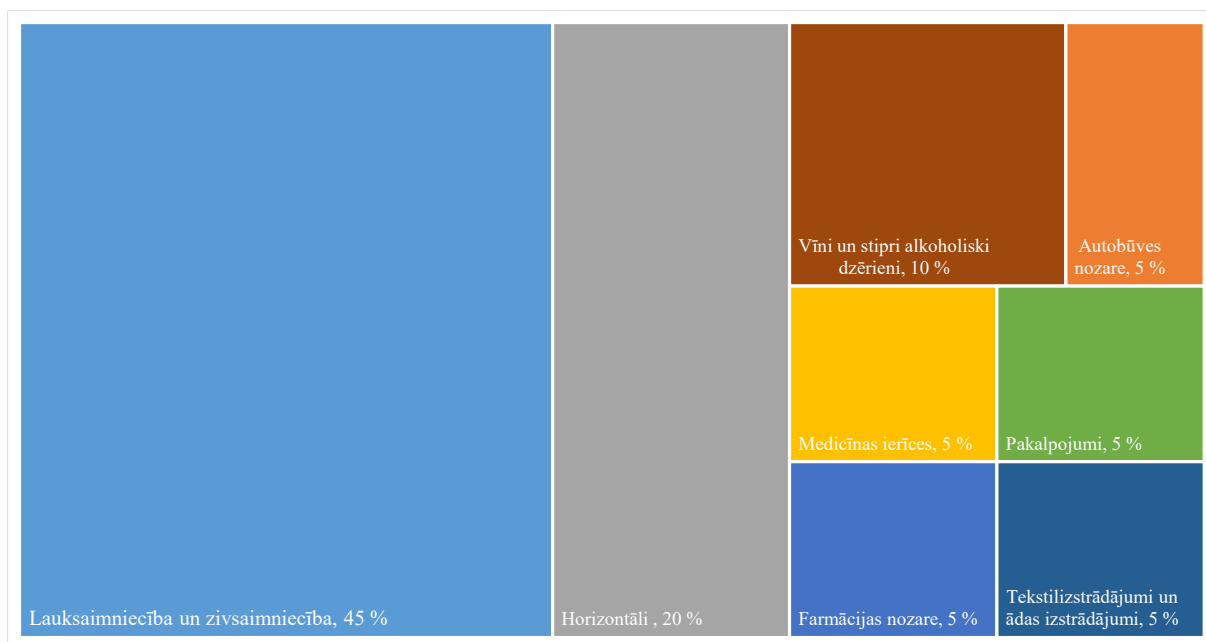
Tika panākts progress tirdzniecības šķēršļu novēršanā – **14 partnervalstīs tika pilnībā vai daļēji likvidēti 20 šķēršļi**. Kā redzams turpmāk minētajos piemēros, tas tika panākts, apvienojot diplomātisko darbu un institucionālos mehānismus saskaņā ar divpusējiem tirdzniecības nolīgumiem un PTO.

- **Japāna** atcēla dzīvnieku izcelsmes produktu importa apturēšanu pēc tam, kad attiecīgās valstis bija apstiprinājušas, ka ir ievēroti dzīvnieku veselības nosacījumi (piemēram, attiecībā uz Zviedrijas cūkgaļu, pārstrādātiem Polijas liellopu gaļas produktiem un Beļģijas liellopu gaļu un liellopu gaļas produktiem).
- **Vjetnama** pēc 2024. gada 21. novembra Farmācijas likuma izdeva jaunu apkārtrakstu, kas reglamentē zāļu un to sastāvdaļu reģistrāciju. Apkārtrakstā, kas stājās spēkā 2025. gada 1. jūlijā, bija iekļauts paātrināts atļauju piešķiršanas mehānisms, kas inovatīvām zālēm, kuras jau ir apstiprinājušas stingras regulatīvās iestādes, piemēram, Eiropas Zāļu aģentūra, samazina novērtēšanas periodu no četriem vai pieciem gadiem līdz deviņiem mēnešiem.
- Pēc regulāras sadarbības starp ES un **Argentīnu** Argentīna pastāvīgi samazināja izvedmuitas nodokļus galvenajām lauksaimniecības precēm un to blakusproduktiem. Jaunā 2025. gada decembrī pieņemtā dekrētā ir noteiktas zemākas izvedmuitas nodokļa likmes vairākām graudaugu nozarēm, tostarp sojas pupām, kviešiem un miežiem.

Kā parādīts 6. attēlā, lielākā daļa novērsto šķēršļu (45 %) bija saistīti ar **lauksaimniecības un zivsaimniecības nozari**. Turklāt 20 % gadījumu tika risināti starpnozaru jautājumi.

²⁵ Skatīt sarakstu Tirdzniecības ĢD īstenošanas un izpildes lapā: ES tirdzniecības nolīgumu īstenošana un izpilde – Tirdzniecība un ekonomiskā drošība.

6. attēls. Novērsto šķēršļu skaits atbilstīgi nozarei (2025. g.)

Komisija pārskata periodā ciešā sadarbībā ar dalībvalstu tirdzniecības konsultantiem un nozares apvienībām panāca papildu progresu šķēršļu novēršanā. Tam ir tieša pozitīva ietekme uz Eiropas uzņēmumiem attiecīgajās nozarēs, palīdzot tiem samazināt izmaksas un uzlabot ES eksportētāju piekļuvi tirgum, kā arī nodrošinot svarīgu rūpniecisko resursu piegādi.

Pastāvīga sadarbība ar partnervalstīm 2025. gadā atkal radīja **pozitīvas norises**, kā parādīts turpmāk.

- **Singapūra** atzina ES reģionalizācijas pasākumus attiecībā uz augsti patogēnisko putnu gripu, Āfrikas cūku mēri un mutes un nagu sērgu, paverot ceļu lielākam ES lauksaimniecības pārtikas eksportam. Valsts arī ieviesa tirdzniecības atvieglošanas pasākumus attiecībā uz “dzimšanas un audzēšanas sertifikātu” un piešķīra Grieķijai un Lietuvai valsts apstiprinājumu vairākiem olu un gaļas produktu veidiem.
- **Vjetnama** atļāva no ES importēt 14 dzīvnieku izcelsmes produktus un 2 augu produktus, savukārt 4 papildu produkti nonāca apstiprināšanas procesa pēdējā posmā, kas samazināja neizskatīto tirgus piekļuves atļauju skaitu. Papildus progresam attiecībā uz atsevišķām lietām Vjetnamas iestādes vienojās veikt apvienotas revīzijas, kas aptver vairākas dalībvalstis un produktus, un tas palīdz ietaupīt laiku un resursus.
- Pēc Komisijas augsta līmeņa misijas **Brazīlijā** 2025. gada oktobrī valsts apstiprināja vairākus augu produktus un sākotnēji iekļāva sarakstā 48 dzīvnieku izcelsmes produktus no 18 dalībvalstīm.

Pozitīvas norises tika konstatētas arī attiecībā uz **pārrobežu pasākumiem**, piemēram, tehniskiem šķēršļiem tirdzniecībai un regulatīviem šķēršļiem, un tas ir atvieglojis Eiropas uzņēmumu piekļuvi tirgum dažādās nozarēs.

- **Kolumbija**, pateicoties intensīvām divpusējām diskusijām ar ES, nolēma atzīt ES brīvās tirdzniecības sertifikātus produktu atbilstības Kolumbijas tehniskajiem noteikumiem pierādīšanas nolūkā. Līdz ar to ES vīna ražotājiem, kuri vēlas eksportēt uz Kolumbiju, vairs nebūs jāveic papildu testēšana. ES vīna eksporta apjoms uz Kolumbiju 2025. gadā sasniedza aptuveni 33 miljonus EUR, kas ir aptuveni četras reizes vairāk nekā 2013. gadā, kad nolīgumu sāka piemērot.
- Pateicoties ES darbam divpusējā un daudzpusējā līmenī, **Indija atcēla kvalitātes kontroles rīkojumus** attiecībā uz 115 ES produktiem, kas eksportēti uz Indiju. ES eksportu iepriekš ietekmēja vai dažkārt apturēja²⁶ tehniskie noteikumi, kas atsaucas uz Indijai specifiskiem standartiem (neraugoties uz to, ka pastāv starptautiski standarti), un stingrākas atbilstības novērtēšanas procedūras, nekā nepieciešams, piemēram, obligāta testēšana Indijas laboratorijās.

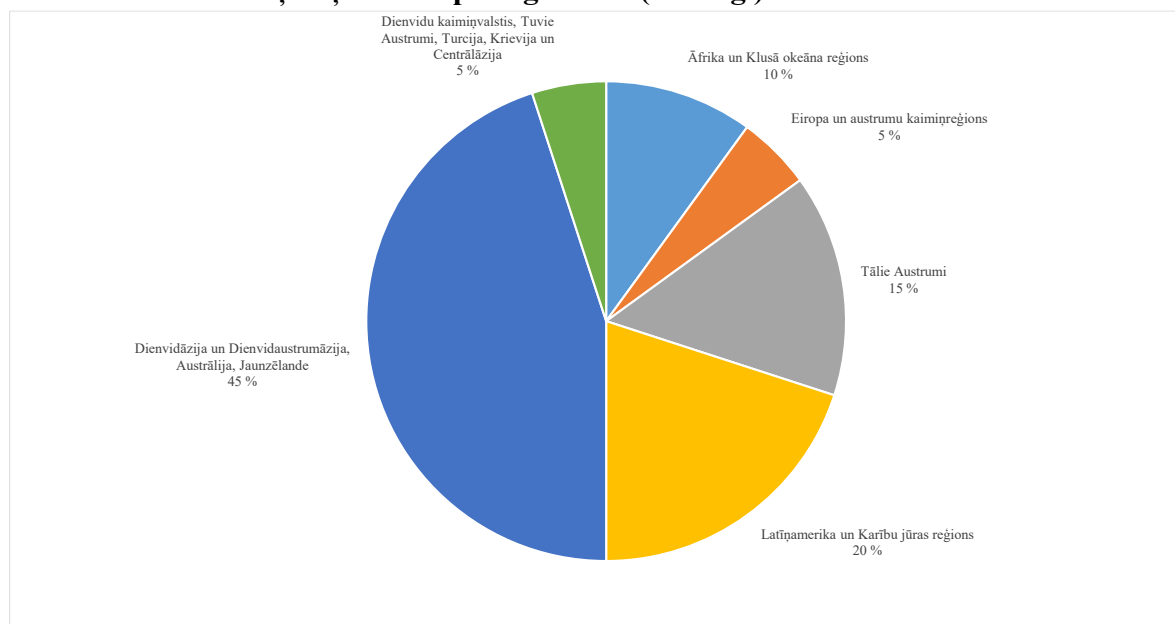
2025. gadā Komisija turpināja novērst dažu tirdzniecības partneru noteiktos ierobežojumus, jo īpaši attiecībā uz **izejvielu eksportu**, sākot no eksporta aizliegumiem līdz eksporta licencēšanas prasībām un kvotām. Komisija šos ierobežojumus ir risinājusi tieši divpusējā līmenī, īpašās valdību savstarpējās sanāksmēs un izmantojot attiecīgos PTO kanālus.

- Piemēram, nesenā sadarbība starp Komisiju un **Kongo Demokrātiskās Republikas (KDR)** valdību palīdzēja atcelt 2025. gada februārī ieviesto visu kobalta atvasinājumu eksporta aizliegumu. Aizliegumam būtu negatīva ietekme uz dažām ES pārstrādes rūpnīcām, kas ir atkarīgas no šīm izejvielām. 2025. gada oktobrī KDR aizstāja aizliegumu ar kvotu sistēmu, kas ierobežo 2026. un 2027. gada eksportu (papildus stratēģiskajai rezervei), lai stabilizētu cenas un palielinātu iekšzemes vērtību. Komisija turpina uzraudzīt situāciju, lai nodrošinātu, ka netiek apdraudētas ES intereses.

Kā parādīts 7. attēlā, **lielākā daļa pilnībā vai daļēji likvidēto šķēršļu (9 no 20) attiecās uz valstīm reģionā, kas ietver Dienvidāziju un Dienvidaustrumāziju, Austrāliju un Jaunzēlandi**. Pēc tam sekoja Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstis, kur 2025. gadā tika likvidēti četri šķēršļi.

²⁶ Piemēram, līdz 2023. gadam, kad tika ieviesti kvalitātes kontroles rīkojumi, ES uz Indiju eksportēja viskozes štāpeļšķiedru vidēji 1,4 miljonu EUR vērtībā; pēc to ieviešanas ES eksports būtībā tika apturēts.

7. attēls. Novērsto šķēršļu skaits pa reģioniem (2025. g.)

IV.2. Jaunākā informācija par vienoto kontaktpunktu sūdzību iesniegšanai

Komisijas **vienotais kontaktpunkts**²⁷ ir centralizēta platforma, kurā uzņēmumi, nozaru asociācijas un citas ES ieinteresētās personas var vieglāk ziņot par tirdzniecības šķēršļiem. Sūdzības var iesniegt, izmantojot īpašas tiešsaistes veidlapas platformā “Access2Markets”.

ES ieinteresētajām personām ir jāaizpilda šīs veidlapas, lai sniegtu Komisijai pietiekamu informāciju sākotnējā novērtējuma veikšanai un atbilstošas rīcības noteikšanai. Vajadzības gadījumā Komisija var arī iesniegt sūdzību pēc savas iniciatīvas (*ex officio*).

Praktisks piemērs. Malaizijas pārtikas aprites noteikumi

Sūdzība Vienotais kontaktpunkts 2023. gada 23. novembrī saņēma sūdzību par **Malaizijas** ieviesto grozījumu Pārtikas noteikumos. Ar šo grozījumu tika noteikts minimālais/maksimālais spirta saturs (tīr. %) konkrētiem vīniem un stiprajiem alkoholiskajiem dzērieniem, faktiski liedzot konkrētu ES vīnu un stipro alkoholisko dzērienu importu valstī.

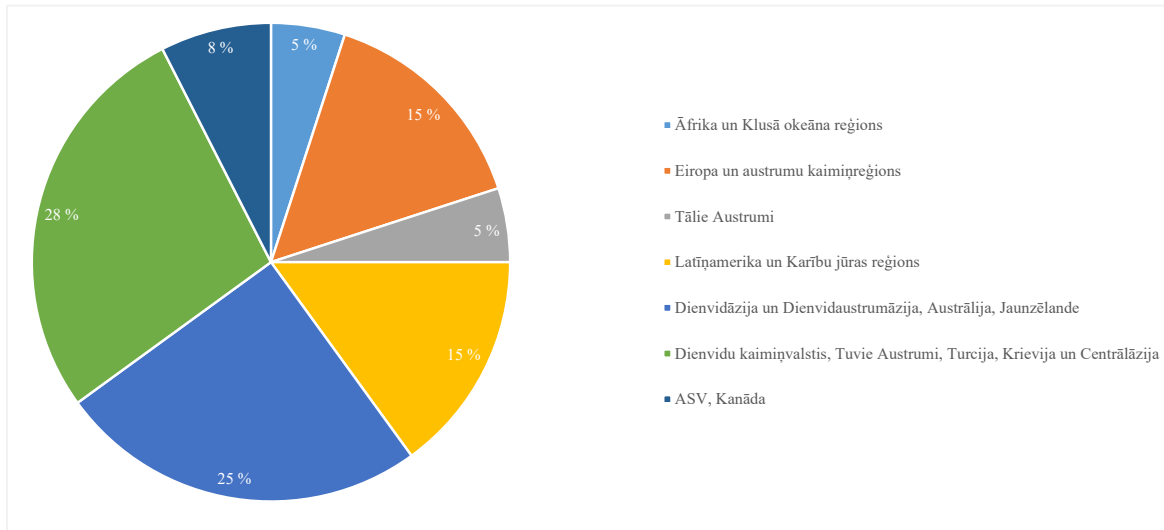
Veiktie pasākumi Pēc ES pastāvīgās sadarbības ar Malaiziju gan divpusēji, gan PTO Tirdzniecības tehnisko šķēršļu komitejā Malaizija vienojās pielāgot savus nosacījumus Pārtikas noteikumos par spirta saturu liķieros un vīnā, kā arī atjaunināja noteikumus par konservantiem, krāsvielām un citiem tehniskiem aspektiem. 2025. gada oktobrī Malaizija savā Federālajā Vēstnesī oficiāli publicēja grozījumus, kas kļūdē ES bažas par dažiem alkoholisko dzērienu standartiem (attiecībā uz rumu, dzeloņplūmju džinu un liķieriem). Citi grozījumi joprojām nav pieņemti, un divpusējā sadarbība turpinās.

Ietekme ES eksportētāji var gūt labumu no šiem atjauninātajiem noteikumiem, un tas ir konkrēts sasniegums tirgus piekļuves uzlabošanā.

²⁷ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/single-entry-point-0>.

Kā redzams 8. attēlā, 2025. gadā vienotais kontaktpunkts saņēma 40 ārējas sūdzības par tirdzniecības šķēršļiem 21 partnervalstī. Lielākais skaits (28 %) attiecās uz dienvidu kaimiņvalstīm, Tuvajiem Austrumiem, Turciju, Krieviju un Centrālāziju, kam sekoja Dienvidāzija un Dienvidaustrumāzija, Austrālija un Jaunzēlande (27 %).

8. attēls. 2025. gadā iesniegtās ārējās sūdzības pa reģioniem

Kopš vienotā kontaktpunkta izveides 2020. gadā tas ir saņēmis vidēji 40 ārējas sūdzības gadā. 2025. gadā lielākā daļa ārējo sūdzību attiecās uz horizontāliem pasākumiem un pakalpojumiem (sešas sūdzības katrā nozarē) un lauksaimniecības un zivsaimniecības nozari (piecas). Lielākā daļa sūdzību iesniedzēju bija atsevišķi ES uzņēmumi (18) un nozaru asociācijas (15), kam sekoja citas ieinteresētās personas (4) un ES dalībvalstis (3). Komisija iesniedza vienu *ex officio* sūdzību.

V. Divpusēja un daudzpusēja strīdu izšķiršana

Lielākā daļa šķēršļu joprojām tiek novērsti divpusējā dialogā ar tirdzniecības partneriem ar divpusēju tirdzniecības komiteju vai PTO komiteju starpniecību, tomēr dažos gadījumos vēl arvien nākas ierosināt oficiālas strīdu izšķiršanas procedūras vai nu saskaņā ar divpusēju nolīgumu, vai PTO.

Strīdu izšķiršana joprojām ir svarīgs veids, kā īstenot ES izpildes pasākumus. Tā ir labi iedibināta, uz noteikumiem balstīta pieeja strīdu izšķiršanai, kas nodrošina juridisko noteiktību un paredzamību tirgotājiem, uzņēmumiem un valdībām.

2020. gadā nolūkā novērst PTO Apelācijas institūcijas paralīzi, ES un citas PTO dalībvalstis ieviesa **daudzpusēju pagaidu strīdu izšķiršanas nolīgumu (MPIA)**. MPIA nodrošina, ka PTO noteikumus var īstenot, izmantojot iztiesāšanu PTO, un tos nevar “pārsūdzēt tukšumā”. Pēc

vairāku valstu pievienošanās 2025. gadā un 2026. gada sākumā, gatavojoties PTO 14. Ministru konferencei, *MPIA*²⁸ tagad aptver 61 no 166 PTO dalībvalstīm (ieskaitot ES dalībvalstis), kas veido 60 % no pasaules tirdzniecības apjoma.

2025. gada janvārī ES ierosināja **PTO strīdu pret Ķīnu** par pasaules mēroga licencēšanas noteikumiem standartam būtiskiem patentiem (DS632). Pašlaik notiek izskatīšanas process ekspertu grupā.

2025. gada jūlijā ES sāka šķīrējtiesas procesu saskaņā ar **ES un Alžīrijas** asociācijas nolīgumu saistībā ar Alžīrijas noteiktajiem tirdzniecības un ieguldījumu ierobežojumiem.

Turpmāk minētie strīdi noslēdzās 2025. gadā, un to rezultātā tika **likvidēti tirdzniecības šķēršļi** partnervalstīs.

- 2025. gada jūlijā lietā DS611 (Ķīna – starptautisko īpašuma tiesību izpilde) PTO Apelācijas šķīrējtiesnesis konstatēja, ka Ķīnas nerakstītā politika attiecībā uz aizliegumu sākt vai turpināt tiesvedību citā jurisdikcijā vai tiesā pārkāpj Līgumu par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem (*TRIPS*). **Pēc tam Ķīna paziņoja, ka tā ir atsaukusi šo politiku.** Ņemot vērā, ka Ķīnas politika attiecībā uz aizliegumu sākt vai turpināt tiesvedību citā jurisdikcijā vai tiesā ir nerakstīta, Eiropas Komisija turpinās cieši uzraudzīt situāciju. Šķīrējtiesas lēmums veicina Eiropas intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību starptautiskā mērogā, nodrošinot, ka galvenie tirdzniecības partneri, piemēram, Ķīna, pilda saistības, ko tie uzņēmušies saskaņā ar *TRIPS* līgumu. Tas nodrošina Eiropas novatoru tiesību aizsardzību svarīgās tehnoloģijās, piemēram, 5G un bezvadu tehnoloģijās, kas ir būtiski ES ekonomikas aktīvi.
- 2025. gada oktobrī lietā DS591 (Kolumbija – Antidempinga maksājumi saldētiem frī kartupeļiem no Beļģijas, Vācijas un Nīderlandes) ES uzvarēja atbilstības procesā šajā strīdā. Tā rezultātā **Kolumbija 2026. gada martā atcēla PTO neatbilstošās nodevas.**

2025. gada novembrī **ES izbeidza strīdu** DS610 (Ķīna – pasākumi attiecībā uz preču tirdzniecību), ņemot vērā to, ka strīda galvenie mērķi ir sasniegti un **attiecīgā tirdzniecība ir atsākta.**

2025. gada decembrī **ES pēc arbitražas pretpasākumu līmenī saņēma PTO atļauju pieņemt pretpasākumus** strīdā DS577 (ASV – gatavas olīvas) attiecībā uz ASV pasākumiem saistībā ar gatavām olīvām no Spānijas.

²⁸ Dalībnieku saraksts ir pieejams šeit: [Daudzpusēja pagaidu strīdu izšķiršanas kārtība \(MPIA\)](#).